

Nejlacinější a nejlepší
týdenník na západ
K. J. Johnson & Co.
Publishers

POKROK ZÁPADU.

BEST ADVERTISING
MEDIUM.

Založen 1871 Toč. 37. Omaha, Neb., ve středu 22. ledna 1908. Číslo 26.

Zprávy americké.

Nové spojení s tichomořským pobřežím.

Dráha Chicago, Milwaukee & St. Paul učinila znamenitý pokrok v prodloužení svých tratí k pacifickému pobřeží. Dne 12. ledna zahájena byla železniční doprava do Marmarth, Sev. Dak., 30 mil západně od Bowman, Sev. Dak., kde dráha ta končila. Týž den zahájena byla místní doprava mezi Harlowton a Musselshell, Mont. Tato dvě města nalézají se ve střední části Montany a vzdálenost mezi nimi obnáší 92 mil. Stavba tratí pokročila již tak dalece, že dle dosavadních známek jezditi budou vlaky mezi St. Paul, Minn., a Butte, Mont., již v květnu, aneb nejdříve v červnu, nebo se očekává, že většina konstrukčních prací dohotovena bude asi v polovině února. Denně položeno jest asi 4 milje kolejí. Městečko Marmarth vzdáleno jest od řeky Missouri asi 200 mil. Kdežto známý počet dělníků pracuje pilně na stavbě tratí na západ od tohoto městečka, zaměstnáni jsou jiní stavbou tratí na východ podél údolí Musselshell, Mont., a očekává se, že asi v polovině příštího měsíce tratě ty budou spojeny a postaven most v Miles City v řece Yellowstone. Dle dosavadních plánů dokončeno bude prodloužení dráhy Milwaukee & St. Paul do Seattle počátkem 1909.

Práce na Panamském průplavu.

Plukovník Goethals, vrchní inženýr Panamského průplavu, a bývalý senátor Blackburn, civilní guvernér příplavního obvodu, dostavili se do sežité kongresní vyšetřovací komise vzhledem k tomu, že se zdá, že práce pro mezistátní a zahraniční obchod a vysvětlili, jaký pokrok učiněn byl v poslední době na průplavu. Na plavební lince nalézá se dnes 30,000 dělníků a minulý měsíc poprvé hlásilo se více lidí o práci, než mnoho-li jich mohlo býti zaměstnáno. Na dělnické listině nenalézá se žádný americký občan; listina nese jména bělochů z jižní Evropy a černochoů ze Západní Indie. Odhaduje se, že celkový počet dělníků, pravil plukovník Goethals, že Španěl vykoná průměrně dvakrát tolik práce jako černocho. Plukovník prohlásil, že průplav s "locky" uznává za výhodnější, než průplav stavený na úrovni s vodní hladinou. Vydaní na celou práci průplavní odhaduje plukovník na dvě stě padesát milionů, do kterých sumy nepočítá ovšem peníze, jež zaplacený Francii za její práva.

Milionářka vyskočila z okna.

Dne 23. ledna spáchala hrozným způsobem sebevraždu 38letá paní H. M. Shearsová z Bostonu, která bydlela v New Yorku v St. Regis hotelu. V návalu okamžitého šílenství skočila s okna 13. poschodí do hlubiny a na místě se zabila. Paní Shearsová byla stížena chorobou nervů a zde jí léčil dr. Jos. Collins, z č. 37. záp. 54. ul. Po cházela z jedné z nejváženějších rodin v Bostonu a byla manželkou milionáře Herberta Shearse.

Padesát milionů na válečné lodi.

Kongresník Hobson, který významně se ve válece se Španělskem, po doručení s prezidentem Rooseveltem podá se nejdříve v domě zástupců předlohu, obírající se pokračujícím námořním programem. Předloha bude žádati roční rozpočet padesátí milionů dolarů na nové bitevní lodi; peníze ty mají býti vydány takovým způsobem, jak rozhodne prezident a šor námořních expertů. Hobson navrhuje o zamýšlené předloze, došlá, že suma žádaná stačí na postavení pěti bitevních lodí typu "Dreadnought" každého roku a nebo čtyři lodi s nosností 25,000 tun, společně s jedním křižákem.

Z cesty pana Karla Pelanta.

Pan Karel Pelant jest již v Clevelandě. Ve Filadelfii měl jednu přednášku a v Baltimoru dvě, a na obou těchto místech docílil velkého úspěchu, takže musel slíbiti, že při

návratu na východ se ve městech těch ještě stavi k novým přednáškám. V Clevelandě zdrží se pan Pelant do počátku února, jelikož v Clevelandě samém bude mít devět přednášek a mimo to několik přednášek i v okolních městech.

Za zavraždění krajanky.

Nad očekávání přímě prorestal kriminální soudce Phillips v Clevelandu, O., vysloužilce Wm. H. Browna, který 26. května v opilosti, bez příčiny, zastřelil pí. Mary Štědranskou, manželku hostinského v poblíží Luna Parku. Brown žalován byl z vraždy prvního stupně, jelikož ale choval se vzhledem ke vězení a spěchal zločin v opilosti, svolil okresní žalobce, aby žaloba byla změněna v zabiti s podmínkou, že obžalovaný se přizná k vině a tím ušetří okresu značný obnos s přelícením. Brown přiznal se vinným zabiti. Dne 11. ledna odsouzen byl na osmilet let do státní kázně. Před výměrem trestu soudce Phillips pravil: "Je zjevné, že lidský život brán je na lehkou váhu, vina to soudce, poročen i lidu. Vy, Browne, vzal jste lidský život. Byla to žena, matka malých dětí, již jste zabil. Stát prokázal vám dosti milosrdenství, když dovolil změnění žaloby a tím zachránil váš život. Největší zákonem na zabiti dovolený trest je dvacet let. Odsuzuji vás na osmilet let ve státní káznici". — Brown zesinal. Vzpamatovav se ve vězení, prohlásil, že očekával několik let, leč musí býti spokojen a přičiní se, aby vzorným chováním docílil omilostnění.

Loď se pohřbuje.

Ze Seattle, Wash., se oznamuje: Bezdrátná depeše z Cape Henle, na západním břehu ostrova Vancouver, oznamuje sem, že poblíž Hootka Sound byly vyvrženy na břeh trosky a dvě záchranné lodiče britické lodi Hartfield, která měla na palubě 32-člennou posádku mimo manželky a deery kap. Sandisona; v místech těch rozkořala se před dvěma roky loď Valencia s velkou ztrátou lidských životů. Hartfield vyplula z Liverpoolu na podzim a když byla složila svůj náklad ve Valparaisu, odplula odtamtud 23. října do Seattle, aby přijala tam náklad obilí pro Balfour v Anglii. Plavba z onoho přístavu do Seattle trvá obyčejně od dvou do tří měsíců a Hartfield očekávala se tam před dvěma týdny. Dvakrát byla již hlášena, ale vždy ukázalo se, že jest to omyl. Nyní docházejí zprávy o nálezu trosk jejích. Břeh Hootka Sound není obydlen a jest jedním z neopuštěnějších míst na pevnině. Žádné mrtvolky až dosud nebyly nalezeny.

Sedmnáctiletý hoch zabil svoji matku kladivem.

Harvey Hazel, 17letý hoch v Toledo, O., zabil v těchto dnech svoji matku kladivem pro \$57.00 a něco skostů. Příklad tento je jedním z velmi zajímavých pro ty, kdož zabývají se studiem zločinnosti. Harvey Hazel byl vzdělaný, talentovaný, znamenitý zpěvák a přece dopustil se hrozného zločinu na vlastní své matec. Jest to hezký hoch světlých vlasů a velkých hnědých očí a nikdo by dle příjmení tváře nemohl o něm souditi, že byl by sehopen k smrti ubiti svoji vlastní matku. Harvey potřeboval peněz. Potřeboval jich pro svoji zábavu a na dary pro svoji patnáctiletou milenkku. Bylo mu dobře známo, že matka má u sebe větší částku peněz. V pondělí předminulého týdne doprovázal ji na bank, kdež vyzvedl \$135.00 a s těmito odebral se domů. Vyhlička na získání této značné částky lálala jej k hroznému včinu, který konečně také učinil. Matku silně kladivem a když klesla k zemi, tloukl jí tak dlouho až vypustila duši. Na to všechno v bytě přeházel, aby se zdálo, že místnost navštívil lupič. Onoha dne odpoledne šel do divadla a zcela bez rozdílení se se svými druhy bavil. Večer začel k své milence a téma rukama, jimiž k

smrti ubil matku, tiskl k sobě své děvče. V bytě své milenkky byl policii vyhledán a zatčen. Když na policejní stanici byl tázán, co přivedlo jej k hroznému tomu skutku, odpověděl: "Sám ani nevím, proč jsem matku zabil. Nevyměnil jsem spolu špatného slova. V tom však přišlo na mne pokušení a já nemohl jsem se mu ubránit. Potřeboval jsem sice peněz, ale nemyslel jsem na zabiti, když jsem jí dal první ránu. Vyděsil jsem se, když jsem viděl, jak z rány vytřyskla jí krev. Trochu vyklékla, ale ne přišel. Dátí druhou ránu nebylo už tak těžko. Pak tloukl jsem jí, ani nevím jak dlouho..." Výpovědi hoeba byly velmi souvislé a mnohé z jeho odpovědí soudce až překvapovaly. Otce vyjádřil se o něm, že to byl vždy milý a vlný hoch a že nikdo nepomýšlel si na to, že by byl sehopen takového skutku. Rodiče své dosti poslouchal, ale to nehlídá nesl, že snažil se ho vzdáliti společností špatných kamarádů.

Chťejí zabrániti finanční tísni.

Senátoři Aldrich a Allison vypracovali předlohu zákona, kterým dalo by se zabrániti finanční tísni. Až předlohu tu prezident Roosevelt prozkoumá, bude předložena poslancům sněmovně a senátu k potvrzení. Dle této předlohy má býti vydáno za \$250,000,000 tak zvaných emergenčních bankovek, které by by podrobeny šestiprocentní daní. Vydání mají býti ale jen v takovém čase, když je málo peněz v oběhu. Vláda Spoj. Států má vydání těchto bankovek kontrolovati, jako vydávání bankovek národními bankami. Výbor, sestávající se sekretáře bankovního úřadu, pokladníka Spoj. Států a kontrolora peněz, má rozhodovati, jestli nutno vydati tyto emergenční bankovky. Jako jistiny za tyto bankovky mimo dlužné úpisy Spojených Států přijímány budou též dlužní úpisy států, okresů a prioritě železničních společností. Z daní za tyto emergenční bankovky má býti zřízen zárukový fond. Právi se, že republikáni členové finančního výboru tuto předlohu odporučí, vyjímaje Hansbougha, který je toho náhledu, že ústřední národní banka lépe zamezila by finanční tísni. Hansbough podal sám předlohu, v které odporučuje zřízení ústřední národní banky.

Velký požár.

Dvě tovární dvěta zahynula a jiná byla těžce raněna dne 17. ledna při požáru Imperial Underwear Factory v Scranton, Pa., která zaměstnává ve svém závodě velké množství mladých dívek. Celá třípatrová budova padla plamenům za obět. V době vypuknutí požáru v továrně se pilně pracovalo a mezi dělnicemi nastal divoký zmatek. Všechny hnaly se o překot k východům a větší počet jich vyskáká oknem; panují obavy, že některé zůstaly v budově. O jedné dělnici, která jmenuje se Florence Vetrošová se s určitostí oznamuje, že zahynula v budově a jiná, Marie Buckleyová, zabíhla se při skoku s okna. Sadie Cohenová a její sestra Florenee, jakož i Markéta Horanová odvezeny byly do Hahnemannova hospitalu těžce poraněny; zranění svá utrpěly skokem s okna. Více ambulancí bylo povoláno a generální poplach byl učiněn. Celý dosah katastrofy není dosud zcela znám. Mezi poraněnými nalézá se také dle zpráv anglických listů jakási Anna Casieková, což snad může značiti Čelku Kosíkovou.

Pro centrální banku.

Kongresník Formes z New Yorku podal dne 15. ledna předlohu na zřízení ústřední banky ve Washingtonu, jež má nésti jméno "United States National Bank of America". Předloha žádá, aby banka ta měla kapitálu sto milionů dolarů; vláda má koupiti tři pětiny cenových papírů a peníze potřebné mají býti získány prodejem státních dluhopisů v sumě šedesátí milionů. Zřizvatel osně

listiny mají býti prodány národním bankám; premium, bude-li jaké, má připadnouti ústřední bance. Banka má míti přetadvacet říditelů, z nichž tři mají býti tajemník pokladny, kontrolor peněz, tři měny a pokladník Spojených Států; ostatní mají býti zvoleni akcionáři. Říditelové mají býti voleni na dva roky, čtyry a osm let, a pak na šest let; scházeti se mají nejméně jednou za devadesát dní. Říditelové, mimo vládních úředníků, mají dostávati služné 5000 dollarů ročně. Banka nemá se účastniti žádného syndikátního nebo pojistovacího podniku a žádnému říditeli není dovoleno vypůjčovati se z banky. Charter banky má zůiti na padesát let. Dvacet říditelů může odhlasovati, že banka může vydati své noty až do výše čtyř set milionů.

VILÉM HEŠ ZEMŘEL.

Před dvěma lety newyorské noviny anglické a německé přinesly zprávy, že Comediodi podotlo se získati Viléma Heše pro Metropolitanu operu. Dnes jest již jisto, že Heš do New Yorku nepřišel. Právě došlo "Nár. Listy" ze 4. ledna přimájeji telegrafickou zprávu: "Busista dvorní opery vídeňské a bývalý člen opery Nár. Divadla pan Vilém Heš dnes ráno o 7. hodině zemřel. Byl nesen podrobiti se těžké operaci novotvaru na ledvině a nepěstál tento nebezpečný výkon. Byl star teprve 47 let. Narodil se v r. 1860 v Labské Týně a již r. 1879 byl u divadla Pištěkova, jen hlavně samonkem, jelikož J. L. L. jen velmi krátce vstěpoval mu první nauky zpěvní. Již po dvou letech přešel Heš k Národnímu Divadlu a zde rozvinul své neobyčejně přirozené nadání. Po 7 let sice zpíval jen v menších rolích, ale v r. 1888 v Offenbachových "Hoffmannových povídkách" (Pozn. Letos hraje je Hammerstein ustavičně), v nesnadné trojici úloh židovského kramáře, diplomata a mastičkáře, ve které obléká se dáběl, rázem pronikl, že přidělovány mu pak jen úlohy prvního řádu. Představoval vlastnosti Hešovy v oboru vážném i komickém umožnily rozšíření pěveckou repertoaru přes 100 velkých úloh mezi nimiž vynikal jeho Mafistofeles Sarastro, Marel a Pogner, Leporello, Beckmesser, Masetto a Papageno atd. Zvláště však významem se Heš interpretací postavy z oper Smetanových, zejména Kečala z "Prodané nevěsty", kteroužto partii pojal způsobem zcela originálním a nesporně tak přispěl k vítězství pohodu této opery světem. Je známo, že při pohostinských hrách Národního divadla na mezinárodní divadelní a hudební výstavě ve Vídni právě touto rolí vzbudil značný zájem, jak pro nesmrtelné dílo Smetanovo, tak pro svou osobu."

ZASLÁNO.

Všem českým spolům v Americe!

New York, N. Y., 3. ledna 1908.
Podepsané spolky přesvědčily se z přednášek pana Karla Pelanta, sekretáře Volné Myšlenky z Prahy, že jejich vyslechnutí jest jak velkou vzpruhou českého národního vědomí, tak i zářným podnětem skutečné svobodomyšlnosti a tím opravdovým povzbuzením všeobecnému spolům, aby využily této řídké příležitosti a pozvaly si pana Karla Pelanta buď na jednu neb ve spojení s jinými spolky na výklus přednášek. Přednášky ty zahrnují blahodárnou stopu v životě spolkořev i veřejnosti, a proto doufáme, že toto naše přátelské upozornění bude bratrsky přijato. S pozdravem všem pokrokovým spolům.
Za Svoboduho Obce,
Emanuel V. Voska, předseda.
Jos. Veselý, star. T. J. Sokol.
Za Velikofád státu N. Y. ČSPM.,
Aug. R. Zicha, předseda.
Za Velikofád státu N. Y. ČSPS.,
Anton Zatléřák, předseda.
Adressujte: Mr. Karel Pelant,
care of Svaz Svobodomyšlných,
612 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

Zprávy zámořské.

RAKOUSKO-UHERSKO.

Arcevévoda Ferdinand IV., velkovévoda toskánský, zemřel dne 17. ledna po delší nemoci ve stáří 72 let. Úmrtím jeho zmizí navždy titul velkovévody toskánského. Poslední léta jeho života byla strpěna eskapádami jeho nejstarší deery Louisy, bývalé korunní princezny saské a nynější signory Toselliové, a jeho syna arcevévody Leopolda Salvatora. Tento poslední, jak známo, vzdal se všech titulů a hodností a pod prostým jménem "Leopold Woelfling" získal občanství švýcarské republiky, aby oženil se s bývalou sklopní a pozdější zpěvačkou kpletí Vilémínou Adamíovou. Když toto milostné opojení pomínilo, vymohl si Woelfling rozvod a opět oženil se s dívkou prostého občanského rodu. Nyní zemřel Ferdinand IV., narodil se roku 1835 jakožto syn velkovévody Leopolda II. toskánského a princezny Marie Antonie, deery krále obou Sicílii Františka I. a po smrti otce, jenž tím zachránil ehtel vévodství toskánské v rodině, přijal roku 1859 velkovévodský titul, byl však vypuzen z Florencie a byl nucen, aby hledal útulek u svého otce v Rakousku, kdežto Toskána následkem plebiscitu připojena byla k území krále Viktora Emanuela sardinského. Od té doby zůstal velkovévodou v Rakousku a v Saleporku vedl jakási miniaturní dvůr. Prvé manželství jeho bylo bezdětné. Podruhé oženil se s princeznou Alicí, deerou vévody Karla III. z Parmy. Z tohoto manželství vzešli čtyři synové a pět deer.

RUSKO.

Proces s generálem Stoeselem před vojenským soudem sehytuje se nyní ku konci. Rozsudek očekává se na počátku příštího týdne. Převládá náhled, že bude Stoeselem uznán vinným. Obhájece Stoesele, poslanec Syrtlanov, dal v minulých dnech vůči zástupci spojeného tisku na jevo, že chová málo naděje na osvobodující rozsudek ohledně hlavní obžaloby, jež týká se vydání pevnosti. Syrtlanov ale soudí, že klient jeho očištěn bude z výtky, že vyklídl několik menších posic ruských a že odepřel předati vrehní velení generálovi Smirnovovi. S ohledem na Stoeselevo obranu pevnosti a na jeho odhodlání se ke kapitulaci prohlásila jeho obhájece, že obžalovatelnému je teď nemožno připomenouti si pohutky pro svoje rozhodnutí v okamžiku největšího napětí a zoufalství. On sám kládí prý by velkou váhu na psychologické účinek, jaký činilo to na generála, když spatřil děsné zohavené mrtvolky poloviny posádky tvrže č. 3, jež byla výbuchem japonské míny vyhozena do povětří, a jaký učinil na generála pohled na sto padesát poraněných v nemocnici, jež lékařové operovali s použitím krajních prostředků. Tyto události před dnem kapitulace způsobily patrně, že v generálovi uzrálo rozhodnutí, že nepřinese žádné další oběti na lidských životech prodloužením boje. Jedním z nejvíce pítěžujících bodů proti generálovi je, že měl ještě veliké zásoby granátů, když pevnost vydal Japoncům. Stoesele ale tvrdí, že ohledně zásob granátů nebylo mu možno míti dostatečný přehled následkem jednání generála Bělyho, šéfa dělostřelctva, který téměř výslovně tvrdil, že se skladů nebylo možno dostati do střešiva, aby ho mohlo být dostatečně použito. Právili, že každé noci posláni byli dělostřelci ku jiným bateriím, aby tam ukradli střešivo pro svoje vlastní děla. Zájem o proces se Stoeselem stoupá, čím více se tento sehytuje ku konci. Soušní si je stále přepřelová a mezi diváky nacházejí se shusta mnohá velkokulata.

NĚMECKO.

Sociálně demokratická agitace ve prospěch všeobecného hlasovacího práva pro volby do zemského sněmu v Prusku nese již ovoce. Berlín byl dne 12. ledna jevištěm scén, které nemohou zůstat bez vážných následků. Ve spojení s požadavkem všeobecného hlasovacího práva tekla již dne 12. ledna lidská krev. Berlín měl toho dne svoji "kravou neděli". Předehrou velikých demonstrací bylo 21 hromadných schůzí, v nichž proneseny byly příměčené řeči a přijata usnešení v jejich smyslu. Pak obrovské davy lidu vyhrnuly se na ulice. Vlastním úmyslem demonstrantů bylo patrně, aby pronikli ku paláci královskému a ku paláci říšského kanceláře, avšak policie chtěla tomu zabrániti za každou cenu — i za cenu krve. Došlo k prudkým srážkám na různých místech, při nichž policie počínala si s největší bezohledností. Poněvadž ale demonstranti počítali se na 70,000, měla policie dosti práce, nežli lid rozhnal. Počítá se, že při různých konfliktech poraněno bylo několik set osob, z nichž mnozí utrpěli poranění vážná. Policie používala bezohledně svých zbraní. V místě panovalo po celý den nesmírné rozčilení. I v jiných místech došlo k demonstracím ve velkých rozměrech a vše nasvědčuje, že jedná se o spontánní hnutí, jehož následky jsou neozdrimé.

V pruském zemském sněmu učinil dne 13. ledna pruský ministr vnitra von Moltke prohlášení ohledně nedělních demonstrací ve prospěch všeobecného hlasovacího práva, jež vedly v Berlíně ke krvavé proliti. Ministr líčil podrobně celé aféry a pravil, že na straně demonstrantů padly dvě stěletelné rány, které patrně měly vyprovokovat policejní zakročení. Policie prý vůbec nepoužila svých revolverů a jen na třech místech tasila šavle. Jeden policejní byl těžce poraněn a tři utrpěli lehčí poranění. Na straně obecenstva dle odhadu ministru bylo asi 30 osob lehece poraněno. Přes sto osob bylo zatčeno, mezi nimi 6 žen. Když byl pochválen policii za její "rozvážné" jednání, ministr přečetl následující výňatek ze sociálně demokratické "Vorwaerfs": "Proletariát dobyl ulice. Státistické hnutí ním za nebezpečí, že často-vání budou policejními šavlemi. To byla pouze odpověď, počátek bouře protestu jež vyšlehe v celé zemi". K tomu doložil ministr, že vláda je pevně odhodlána postavit se proti každému pokusu o přerušeni dopravy, pokoje a pořádku a zmařiti je všemi prostředky. Jak nyní vychází na jevo, byla v neděli veškerá posádka berlínská držána v kasárněch v hotovosti, aby v pádu potřeby zasáhla do pouličního boje. Měšťácke časopisy všech odstínů odsuzují jednání sociálních demokratů a tážou se ironicky, kde během nedělních bouří byli Bebel, Singer a jiní vůdové sociálních demokratů.

JAPONSKO.

Politická situace je následkem odstoupení ministrů dopravy a financí tak zmataná, že ani lidé nejlépe informovaní, nemohou předvidati, jak se věci dále vyvinou. Předpovídati dobu života ministerstva Saonajiva určitě nelze. Všeobecně se soudí, že nynější ministrstvo s dvojnás portefeulí a nebo s novými ministry vnitra a spravedlnosti předstoupí před parlament, jenž seje se 22. ledna. Učiněny byly pokusy o obsazení obou uprázdněných míst, avšak jest těžko najíti státníky, kteří by převzítí ehtli na se nějakou zodpovědnost. Opasice, ba i samotní přátelé vlády dávají na jevo odhodlanost, aby vládu donutili ku apelu na zemi. Bude-li ministerstvo resignovat, parlament bude rozpuštěn a vypsány budou nové volby. Starý rozpočet bude ponechán v platnosti, nežli sestaveno bude nové ministerstvo, načež teprve vypracován bude nový rozpočet.